HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ביחיד. לכתחלה פסולה ואם זרק הורלה ומתני' בציבור בא"ן לכתחלה דטומאת ציבור הוא בהיתר: **נימא מתני' דלא כר' יוסי.** דכיון דת"ר יוסי בענין תרתי כדמפרש ואזיל מדקאמר רבי יוסי אין הצץ מרצה על אכילות ס"מ כרבי יהושע סבירא ליה דבעי תרתי ואשמעינן הכא דיטומאת בשר לא מהני ליה אין למהוי כי בשר קייס לזרוק את הדם דאי לא בעי תרתי ריצוי אין לאכילות למה לי הא בלאו אכילות נמי מיתכשרא זריקת דם: **רבי אליעזר ס"ל.** דבחדא סגיא ולקמן פריך שתי הלחם אפילו חדא ליכא: **למאי אין הצץ מרצה על אכילות.** למאי מיבעי לן ריצוי אין דידהו אלא על כרחך לרבי אליעזר ריצוי דאין לאכילות לאו לאכשורי זריקה מיבעי לן לאפוקי בעלים דבלאו אכילות נמי מיתכשר אלא לאכילות גופייהו מיבעי לן: **למיקבעינהו בפיגול.** דקי"ל אם יש פסול אחר בקרבן שחיטה בו מחשבת פיגול אינו נקבע בפיגול להתחייב כרת על אכילתו דאמר מר ירצה כהרצאת כשר כך הרצאת פיגול במסכת מנחות (דף טז:ד): **ולאפוקי.** להאי בשר מידי מעילה דבקדשי קדשים זריקתן משוי בגשרן שעת היתר להנים ותו לא קדשי ה'(ו) מיקרו ונפקו מידי מעילה: **ומשוי לי' כי טהור.** ואע"ג דאסור לאוכלו בטומאה מיהו לכל שאר מילי הוי כי טהור ומהניא ליה זריקה למיקבעיה בפיגול כו': **ורבי יוסי סבר.** נהי דזריקה כשירה היא להוציא את הבעלים ידי נדרן דלא בעינן תרתי מיהו להאי בשר לא מהני ליה למהוי הך זריקה מהניא ליה למיקבעה בפיגול ולאפוקה מידי מעילה: **בשלמא זבחים.** דמתני' אכלה עולין דמרלי ליה עלייהו ואכלה תרתי: **עומר נמי דאכלה קומץ.** דמרלי ליה עליה וחדא מיהא אכלה: **ונלחם הפנים אכלה בזיכין.** שמתירין את הלחם בקומץ למנחה דכתיב ביה (ויקרא כד) והיתה ללחם לאזכרה: **בזיכים.** לבונה של לחם הפנים וכתיב בקומץ (שם ב) והקטיר הכהן את אזכרתה ולית מרלי עלייהו דהא עולים נינהו: **אלא שתי הלחם.** דכולה אכילות ורבי יוסי אין הצץ מרצה על אכילות קאמר מאי אכלה למימר: **וכי תימא.** הא דקתני מתני' שתי הלחם בא"ן בטומאה לאו בשתי הלחם הבאות בפני עצמן כגון שלא היו להן כבשים דאמרינן במנחות (דף מה:) דבא"ן בפני עצמן ובהנהו לא קאמר מתני' דליתו בטומאה אלא בבאו עם הכבשים ומשום הכבשים הקריבין עמהן ששחיטתן מקדשת את הלחם וזריקת דמם מתרת אותן קאמר מתניתין דבאות בטומאה משום דלית מרלי עלייהו: **הותרה בציבור.** ולא בעי' לי': **אחד זה ואחד זה.** אחד כהן השורף את הפרה ואחד כהן גדול ביום הכפורים: **כל שבעה.** בפ"ק דיומא (ח:) מפרש טעמא בראשון לפרישתו שמא היום שלישי לטומאתו שמא היום ג' ימים שיטמא במת וחשבא בעלמא היא ומעלה וכן שני שמא שלישי ושלישי שמא שלישי (ז) ואינך מספקינן כל חד וחד בז' לטומאה: **הזאה למה לי.** הא קרבן ביום הכפורים בציבור הוא וטומאה אלא ש"מ בקושי נדחית טומאה בקרבנות ובעי ריצוי אין. וכיון דלא מרלי אאכילות לא מיתוקמא שתי הלחם דמתניתין כרבי יוסי ואפילו סבירא ליה דבחדא סגיא דהא אפילו חדא ליכא: **שטרא מזכי לבי תרי הוא.** בתמיה. כלומר מי ראה שטר שמזכה את התובע ואת הנתבע דקאמר רבי יוסי רואה אני את דברי שניהן: **מסתברא קאמר.** מסתברא דפליגי בתרוייהו קאמר: **עיקר קראי.** ועשית עולותיך(ו): **בזבחים כתיבי.** ובמנחות לא כתיבי ואילטריך לאשמעי' דאפ"ה פליגי במנחות: **ועוד בציבור ר' אליעזר הוא דמכשיר ולא ר' יהושע.** בתמיה:

אלא לא קשיא (א)כאן ביחיד כאן בציבור נימא מתני' דלא כר' יוסי (ב)דתניא ר"א אומר הציץ מרצה על אכילות רבי יוסי אומר אין הציץ מרצה על אכילות קס"ד מדקאמר ר' יוסי אין הציץ מרצה על אכילות כר' יהושע ס"ל דאמר בענין תרתי נימא השתא מתני' דלא כר' יוסי לא רבי יוסי כר"א ס"ל דאמר דם אע"פ שאין בשר אי הכי למאי הלכתא אין הציץ מרצה על אכילות וליטעמיך ר"א דאמר הציץ מרצה כיון דאמר דם אע"פ שאין בשר הציץ מרצה על אכילות למאי הלכתא אלא למיקבעיה בפיגול ולאפוקי מידי מעילה קמיפלגי רבי אליעזר סבר מרצה ציץ עילויה ומשוי ליה כטהור וקבע ליה בפיגול ומפיק ליה מידי מעילה ור' יוסי סבר לא מרצה ציץ עילויה ולא משוי ליה כטהור ולא קבע ליה בפיגול ולא מפיק ליה מידי מעילה מתקיף לה רב מרי נהי נמי דרבי יוסי סבר כר"א בשלמא זבחים איכא דם עומר נמי איכא קומץ לחם הפנים נמי איכא בזיכין אלא שתי הלחם מאי איכא למימר וכ"ת לקרב עמהן (ג) היינו שלמי ציבור א"כ הוו להו ארבעה ואנן חמשה תנן אלא קסבר רבי יוסי טומאה הותרה בציבור והא (ג)תניא אחד זה ואחד זה מזין עליו כל שבעה מכל חטאות שהיו שם דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר (ד)אין מזין עליו אלא שלישי ושביעי בלבד ואי סלקא דעתך קסבר רבי יוסי טומאה הותרה בציבור למה לי הזאה כלל אלא מחוורתא מתני' דלא כרבי יוסי א"ל רב פפא לאביי ורבי יוסי שטרא מזכי לבי תרי הוא דתניא (ה)א"ר יוסי רואה אני את דברי רבי אליעזר בזבחים ודברי רבי יהושע בזבחים ודברי רבי אליעזר במנחות ודברי רבי יהושע במנחות דברי רבי אליעזר בזבחים שהיה אומר דם אע"פ שאין בשר דברי רבי יהושע בזבחים שהיה אומר אם אין דם אין בשר אם אין בשר אין דם דברי רבי אליעזר במנחות שהיה אומר קומץ אע"פ שאין שם שירים ודברי רבי יהושע במנחות שהיה אומר אם אין שם שירים אין קומץ אם אין קומץ אין שירים א"ל מסתברא קאמר כי קאי בזבחים אמר מסתברא כי היכי דפליגי בזבחים פליגי נמי במנחות קאי במנחות אמר מסתברא כי היכי דפליגי במנחות פליגי נמי בזבחים א"ל התינח כי קאי בזבחים אמר מסתברא כי היכי דפליגי בזבחים פליגי נמי במנחות דעיקר קראי כי כתיבי בזבחים כתיבי אלא כי קאי במנחות ואמר מסתברא כי היכי דפליגי במנחות פליגי נמי בזבחים והא עיקר קראי בזבחים הוא דכתיבי אלא לא קשיא רואה אני את דברי ר' אליעזר בנטמא ודברי רבי יהושע באבוד ושרוף בנטמא מ"ט משום דמרצי ציץ הא שמעת ליה לרבי יוסי דאמר אין הציץ מרצה על אכילות אלא לא קשיא רואה אני את דברי רבי אליעזר בציבור רואה אני את דברי רבי יהושע ביחיד בציבור מ"ט משום דטומאה הותרה בציבור חדא דשמעת ליה לר' יוסי דאמר טומאה דחויה היא בציבור ועוד אי בציבור רבי אליעזר מכשיר ולא רבי יהושע

הא

הא לא קשיא הא ביחיד והא בציבור. פי' בקונטרס דסבירא לן טומאה הותרה בציבור וקשה דה"ל למימר אלא קסבר רבי יהושע טומאה הותרה בציבור כדמסיק לעיל דקסבר אין מרצה על אכילות ועוד היכי קאמר בסמוך נימא דלא כרבי יוסי דאמר אין הצץ מרצה על אכילות מהאי טעמא גופיה דטומאה הותרה בציבור דאוקימנא כרבי יהושע אתי נמי כר' יוסי(ו) כדקאמר נמי לבסוף וגרסה לר"י דלעולם סבירא ליה טומאה דחויה אלא דסבירא ליה דהצץ מרצה על אכילות וביחיד לכתחלה לא יזרוק מדרבנן ופסולה דקתני היינו לכתחלה הלכך בציבור בא"ן לכתחלה(ז) ואם תאמר ומאי איכא בין ציבור ליחיד הואיל ומדאורייתא ביחיד נמי זורק לכתחלה יש לומר טומאת הגוף איכא בייייהו דבציבור דחיא ביחיד לא דחיא:

מבלל דרבי יוסי כרבי יהושע ס"ל. תימה לרשב"ל מנא ליה הא דילמא כר' אליעזר סבירא ליה ואין הצץ מרצה על אכילות נפקא מינה לשתי הלחם: **והא** עיקר קראי בזבחים כתיבי. תימה לר"י לריש לקיש דאמר במנחות פרק קמא (דף ט.) שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה אין מקטיר קומץ עליהן אדרבה קראי במנחות כתיבי דבזבחים כיון שנשתייר כזית בשר זורק את הדם ומשמע התם דטעמיה מקרא דכתיב המנחה מיהו לרבי יוחנן דפליג עליה התם אתי שפיר:

הא

מא א מיי' פ"ח מהלכות פסולי מוקדשין הלכה לד:

מב ב מיי' פ"ח מהל' עבודת יום הכפורים הלכה ד:

רבינו חננאל (המשך)

מפיק ליה מידי מעילה. ואקשינן נהי נמי דר' יוסי בר' אליעזר סבירא לי' דאמר דם אע"פ שאין בשר (בשלמים) [בשלמא] זבחים איכא דם, עומר נמי איכא קומץ, לחם הפנים נמי איכא בזיכין, אלא שתי הלחם מאי טעמא, וכי תימא איכא נמי להני שלמים הבאין עמהן, אי [הכי] היינו זבחי שלמי ציבור והוו להו [ארבעה] ואנן חמשה תנן. ושנינן אלא קסבר ר' יוסי טומאה הותרה היא בצבור. **איני** דסבר ר' יוסי התר היא בצבור. **והתניא אחד זה ואחד זה מזין עליו כל שבעה מכל חטאות שהיו שם.** פי' [בין] כהן גדול שרוצה לשמש ביום הכפורים, בין כהן השורף את הפרה, היו מזין עליהם כל שבעת הימים שהיו מפרישין אותן מכל אפר הפרות שהיו שם שנעשו מימות משה ועד אותו זמן, ואסיקנא בתחלת סדר יומא דר' יוסי טומאה דחויה בצבור הוא דאית ליה. ואמרינן אלא מחוורתא מתני' דלא כר' יוסי. ירושלמי בין למאן דאמר הלחם עיקר בין למאן דאמר כבשים עיקר ארבעה אינון ותנא חש להון וקרינון חמשה. ואקשינן היכי קתני ר' יוסי במילתא דפליגי ר' אליעזר ור' יהושע זה פוסל וזה מכשיר ואומר ר' יוסי רואה אני דברי זה ודברי זה, [ז]כי יש אמת בשני דרכים המכחישין זה את זה. ופרקינן האי דקאמר רואה אני לאו משום דקא מודה להו, אלא הכי קאמר, רואה אני דברי ר' אליעזר בזבחים כלומר טעמיה במנחות טעמיה בזבחים, כי היכי דפליג בהאי פליג בהאי וכן ר' יהושע. ונדחה האי שינויא ושנינן רואה אני דברי ר' אליעזר בנטמא [דהא איתיה והצץ מרצה ודברי ר' יהושע באבוד ושרוף]. **איני** והתניא ר' יוסי אומר אין הצץ מרצה על אכילות ומפלג הוא דפליג על ר' אליעזר, היכי קתני רואה אני דברי ר' אליעזר במאי דפליג עלה. אלא רואה אני דברי ר' אליעזר בציבור מאי טעמא משום דטומאה התר הוא בצבור. והא ר' יוסי טומאה דחויה היא שמעינן ליה. ותוב הכי ר' יהושע פליג עליה והא אוקימנא לעילא דאפילו ר' יהושע מודה בצבור דדם אע"פ שאין בשר ולפיכך איתוקמא מתניתין כותיה.

עין משפט נר מצוה

הגהות הב"ח

(א) גמ' וכ"ת לקרב עמהן הי' ניהו שלמי ציבור: (ב) רש"י ד"ה כל שבעה בפ"ק דיומא דף ח' מפרק וכו' אמת שלשי ורביעי לא בעי זריקה ואינך מספקינן:

מוסף רש"י

אין הצץ מרצה על אכילות. על טומאה שנגע בבשר ובשירי מנחה המפלגים, אלא על טומאת הדם וקמיצים (לעיל עז.) להכי נקט אכילות, דאעולין כ"ע מודו דצץ מרצה, דקתני בריש מ"כ ורצה לו לכפר עליו בדם, דכתיב (ויקרא יז) כי הדם הוא בנפש יכפר, אין לי אלא דם טהור, טמא מנין ת"ל (שמות כח) ונשא אהרן וגו' והוא בדם קמייני דכתיב בגלגל לדם, והכא כתיב ורצה, מה הכא דם אף התם דם, ואין לי אלא דם, מנין לרבות כל העולים, ת"ל לכל מתנות קדשיהם וגו' (מנחות כה:). **אחד זה ואחד זה.** כהן דיום הכפורים וכהן דפרה, מזין עליו כל שבעה. ימי הספרשה, מכל חטאות שהיו שם. מכל פרה ופרה היו נותנין קצת למשמרת מן האפר בחול, כך שמעינו במסכת פרה (פ"ג מ"ח) ואני שמעתי אפר פרה של משה לא כלה (יומא ד.).

מוסף תוספות

א. על ידי ריצוי ציץ. תוס' שאנן.

רבינו חננאל

אלא לא קשיא כי קתני דבעי ר' יהושע תרתי בקרבן יחיד אבל בקרבן צבור הוא ומנחות אפילו חדא סגי ליה, ומתני' קרבן צבור הוא ומנחות קרבן יחיד. ואתינן למימר **מתני' דלא כר' יוסי** דתני אין הציץ מרצה על אכילות ור' יוסי סבר לה כר' יהושע דאמר תרתי בענין. ודחינן לא לעולם ר' יוסי בהא כר' אליעזר סבירא ליה דאמר דם אע"פ שאין בשר והאי דקא מיפלגי בציץ מרצה על אכילות בהא פליגי, ר' אליעזר סבר הציץ מרצה על אכילות וכיון דמרצו לאכילה הוא דקאי (והטהור) [וכטהור] חשוב הוא ואי חשיב עליה למכליה חוץ לזמנו אע"ג דהוא טמא קבעא ליה מחשבתו בפיגול, ואי אכיל ליה מקודם לאו בר מעילה הוא דאכילה מעליא היא. ור' יוסי סבר לא מרצה ציץ ולא משוי ליה טהור ולא קבע ליה בפיגול ולא